

T.C.
TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Daire Başkanlığı

TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİK
03.03.2025 09:40:06 - E-93254115-610-270009825

270009825

HUKUK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANLIĞI

Sayı : 93254115-610
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/19013
GK 42

İlgi : 11/11/2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1527904 sayılı yazıları.

Manisa Milletvekili Sayın Selma Aliye KAVAF tarafından verilen “*Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların faaliyetlerine ilişkin*” 7/19013 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır. Arz ederim.

Prof. Dr. Kemal N. MİŞOĞLU
Sağık B.kanı

Ek: Önerge Cevabı

Manisa Milletvekili Sayın Selma Aliye KAVAF tarafından verilen “Bakanlığa bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların faaliyetlerine ilişkin” 7/19013 sıra sayılı yazılı soru önergesi cevabıdır.

Sağlık politikaları, sadece bireylerin sağlığını korumakla kalmaz, aynı zamanda sosyal adaletin, toplumsal dayanışmanın ve insan onurunun korunmasına da hizmet eder. Bu bağlamda, Sağlık Bakanlığı'na bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların sadece teknik sağlık hizmetleri sunmakla kalmayıp, geniş bir sosyal politika, sosyal hizmet ve sosyal güvenlik çerçevesinde topluma katkı sunmaları gerekmektedir.

Günümüzde sosyal politikaların başarılı olabilmesi için sağlık hizmetlerinin sosyal güvenlik sistemiyle entegre edilmesi büyük bir gereklilik haline gelmiştir. Sağlık hizmetleri, toplumun her kesimine eşit ve adil bir şekilde ulaşmalı; bu bağlamda özellikle dezavantajlı grupların çocuklar, yaşlılar, engelliler, dar gelirli bireyler ve kırsal bölgelerde yaşayanlar sağlık hizmetlerine erişimi önceliklendirilmelidir. Bunun sağlanabilmesi için Türkiye Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü, Türkiye Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK) ve benzeri kuruluşların sosyal politika ve sosyal hizmet perspektifinden daha etkin projeler yürütmesi hayati önem taşımaktadır. Tüm bunlar neticesinde kamuoyunun bu konular eksenli aydınlatılması ihtiyacı doğmuştur.

Bu kapsamda;

1. Türkiye Halk Sağlığı ve Kronik Hastalıklar Enstitüsü tarafından kronik hastalıklarla mücadelede halk sağlığına yönelik sosyal güvenlik kapsamında yeni projeler planlanmakta mıdır?

2. Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu (TİTCK), dezavantajlı gruplara yönelik ilaç ve tıbbi cihazların temini konusunda sosyal hizmet politikalarını nasıl şekillendirmektedir? Bu bağlamda SGK ile yürütülen projeler var mıdır?

3. Türkiye Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü, sahil bölgelerinde görev yapan işçiler için sosyal güvenlik kapsamındaki sağlık hizmetlerinin erişimini artırmaya yönelik ne tür projeler geliştirmektedir?

4. Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB), bilimsel araştırmalarını toplumsal sağlık politikalarıyla birleştiren sosyal projeler yürütmekte midir? Bu projelerde sosyal güvenlik veya sosyal hizmetlerle ilgili iş birlikleri planlanmakta mıdır?

5. Türkiye Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü, kamu hastanelerinde dezavantajlı grupların sağlık hizmetlerine erişimini artırmaya yönelik ne tür sosyal politika projeleri geliştirmektedir? Özellikle çocuklar, yaşlılar ve engelliler için özel bir düzenleme yapılmakta mıdır?

6. Türkiye Acil Tıp Hizmetleri Genel Müdürlüğü, kırsal bölgelerdeki acil sağlık hizmetlerinin sosyal güvenlik sistemiyle entegrasyonunu sağlamak için hangi projeleri yürütmektedir?

7. Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, dijital sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılmasında sosyal hizmetlere erişimi kolaylaştırmak için hangi adımları atmaktadır? Bu dijitalleşme sürecinde sağlık çalışanlarının eğitimi nasıl sağlanmaktadır?

8. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ile Türkiye Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü iş birliğiyle yürütülen koruyucu sağlık hizmetleri projeleri, sosyal güvenlik haklarının yaygınlaştırılmasına nasıl katkı sağlamaktadır?

9. Türkiye Ulusal Kanser Enstitüsü, kanser hastalarının sosyal güvenlik haklarına erişimlerini sağlamak için SGK ile hangi projeleri yürütmektedir? Ayrıca, bu hastaların tedavi süreçlerinde sosyal destek hizmetleri geliştirilmekte midir?

CEVAPLAR

TÜSEB bünyesinde faaliyet gösteren Türkiye Halk Sağlığı ve Kronik Hastalıklar Enstitüsü, "Nadir Hastalıklar" konusunda Fransız Ulusal Sağlık ve Tıbbi Araştırma Enstitüsü (INSERM) tarafından oluşturulan "Avrupa Nadir Hastalıklar ve Yetim İlaçlar Veri Tabanı (Orphanet)" oluşumuna resmi olarak üye olmuştur. Bu kapsamda toplumda nadir hastalığı olan bireyler ve ailelerinin ilgili nadir hastalıkları hakkında bilgilendirilmesi, başvuracağı uzman kurum, kuruluş ve laboratuvarlar konusunda yönlendirilmesi ve nadir hastalıkların Türkiye'deki sıklığının belirlenmesini amaçlanarak çalışmalara devam edilmektedir.

TÜSEB bünyesinde faaliyet gösteren Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü uhdesinde toplum sağlığını geliştirmeye yönelik çalışmalarla birlikte, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı sorumluluğunda bulunan kırılgan gruplara yönelik yenilikçi ve işbirlikçi proje çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Bu kapsamda, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Proje Birimi ile halihazırda iş birliklerine yönelik proje değerlendirme çalışmaları ve toplantılar yürütülmektedir.

Kamu Hastaneleri Genel Müdürlüğü (KHGM) bünyesinde çocuk, yaşlı ve engellilerin sağlık hizmet sunumu esnasında poliklinik hizmetlerinde öncelik verilerek hizmet alması sağlanmaktadır. Anılan hizmet 2017/10 Poliklinik Hizmetlerinde Öncelik Sırası Genelgesi hükümlerine göre verilmektedir. Bakanlığımız tarafından hazırlanan "Sağlık Kurumlarında Engelli Bireyler İçin Ulaşılabilirlik Temel Bilgiler Rehberi" doğrultusunda KHGM'ye bağlı sağlık tesislerinde Engelli Bireylere Yönelik Sağlık Tesisleri Denetleme Formu hazırlanmış ve Temel Sağlık İstatistikleri Modülü (TSİM) aracılığı ile (166 parametre) takip edilmekte olup erişilebilirliğin artırılması yönünde çalışmalar devam etmektedir. KHGM'ye bağlı hastanelerde hizmete erişilebilirliğinin artırılması noktasında, engelli ve yaşlı hastalar için hizmet almalarını kolaylaştıracak refakatçi personel temin edilmesi, işitme engelli hastalarla iletişimi sağlamak üzere işaret dili bilen personel istihdam edilmesi, randevu ve poliklinik hizmetlerinde engelli vatandaşlara öncelik tanınması, yardım butonları, hissedilebilir yüzeyler, sesli yönlendirme gibi tedbirler alınmıştır. Yine engelli ve kimsesiz hastaların başvurdukları sağlık kuruluşundan başka bir sağlık kuruluşuna nakli gerektiğinde, engelliler için özel donanımlı nakil araçları ile transfer gerçekleştirilmektedir. Ulusal Engelliler Veri Bankası Sisteminde kayıtlı engelli vatandaşlarımız için Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MHRS) engelli vatandaşlara diğer vatandaşlara göre 2 saat önceden açılmakta olup randevu kapasitesinin %20'sinin engelli vatandaşlara ayrılması sağlanmıştır. Klinik/Branş listesine "Sağlık Kurulu" eklenerek engelli vatandaşların öncelikli olarak sağlık raporu temini için sağlık kurulu randevusu alabilmelerine yönelik iyileştirmeler yapılmıştır.

Acil Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü olarak kırsal veya kentsel ayrımı yapılmadan sosyal güvencesi olup olmadığı fark etmeksizin tüm vatandaşlarımıza acil sağlık hizmet sunumu ücretsiz olarak verilmektedir.

Dijital dönüşümde önemli bir rol üstlenen Bakanlığımız tarafından, uygulamalar ve devam eden projelerle vatandaşlarımıza hızlı, güvenilir ve erişilebilir sağlık hizmeti sunulmaktadır. Sunulan hizmetlerle ilgili ayrıntılı bilgiye resmi internet sitemizden erişilebilmektedir. E-Nabız Kişisel Sağlık Kaydı Sistemi ile vatandaşlar; laboratuvar

tahlillerine, radyolojik görüntülerine, kullandığı reçete ve ilaç bilgilerine, optik reçetelerine, acil durum bilgilerine, konulmuş teşhislerine, raporlarına, muayene ve tedavilerine ait detaylı bilgiyi içeren sağlık geçmişlerine 7/24 erişebilmekte, kişinin kendi belirlediği gizlilik tercihleri çerçevesinde hekimleri ya da yakınlarıyla paylaşabilmektedir. Sağlık hizmetlerine erişimde sorun yaşayan işitme engelli bireylerimizin bu sorununu ortadan kaldırmak için kurulan Engelsiz Sağlık İletişim Merkezi (ESİM) ile işitme engelli vatandaşlarımız 7/24 işaret dili tercümanları aracılığı ile acil sağlık hizmetlerinden, muayene randevu hizmetlerinden ve sağlık hizmeti alırken mobil uygulama aracılığıyla tercüme hizmetinden ücretsiz olarak faydalanmaktadır. MHRS ile vatandaşlarımızın istedikleri hastane ve hekime muayene randevusu almaları sağlanmakta ve entegre bir yapıda çalışan yapay zekâ destekli sistemimiz “Neyim Var Uygulaması” ile vatandaşlarımızın şikâyetlerine göre muhtemel tanılar koyarak bu tanılara göre branş önerisinde bulunmaktadır. Bu sayede vatandaşlarımızı doğru branşa yönlendirerek tedaviye en kısa sürede erişimleri sağlanmaktadır. “Reçetem Sistemi” ile hekimlerimiz tarafından yazılan reçetelerin elektronik ortamda oluşturulmasını ve reçetelere ilişkin süreçlerin yönetimini gerçekleştirilmektedir. “E-Rapor Sistemi” ile doğum, engelli, sürücü, sporcu, psikoteknik, çocuklar için özel gereksinim raporu ve optik raporlar gibi sağlık raporları e-Devlet ve e-Nabız üzerinden dijital ortamda vatandaşlarımızın erişimine açılmıştır.

Bakanlığımızın sağlık politikalarının esasını birinci basamak sağlık hizmetlerinin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi oluşturmakta olup çalışanların sağlığının korunması ve geliştirilmesi amacıyla 6331 sayılı *İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa* göre sunulan sağlık gözetimlerinde iş yeri hekimliği uygulamalarının yanında, bu amaçla yapılan muayene ve tetkiklerin, bilimin kabul ettiği son ölçütlere ve Bakanlığımızın sağlık politikalarına uygun olarak koruyucu sağlık hizmetlerine destek olma maksatlı yapılmasını temin etmek üzere, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile müştereken, 20.01.2022 tarihli ve 31725 Resmî Gazete’de yayımlanan *Çalışanların Sağlık Gözetimine Yönelik Tıbbi Tetkiklerin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik* hazırlanmıştır. Diğer yandan, 4736 sayılı *Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun* birinci maddesine göre kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticarî indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanamayacağı yönünde amir hüküm bulunmaktadır. Toplumda ihtiyaç hissedildikçe veya ilgili birimlerimizce uygun görüldükçe hazırlanan kararnamelerle, çalışanlara yakınları ile birinci basamak sağlık hizmetlerinin ücretsiz verilmesini sağlamak üzere söz konusu Kanunun anılan hükmünden koruyucu sağlık hizmetlerinin muaf tutulması temin edilmektedir. Bakanlığımızca “Hastalık Yönetim Platformu” uygulaması geliştirilerek ülkemizde sık görülen kronik hastalıkların aile hekimliği birimleri tarafından, kanıta dayalı rehberler doğrultusunda düzenli olarak takip edilmesi sağlanmıştır. Taramalar ile kronik hastalıkların erken teşhisi; izlemler ve uygun tedavi ile hastalıkların semptom ve bulgularının kontrol altına alınması; komplikasyon izlemi ile fonksiyon kayıplarının önüne geçilmesi amacıyla birinci basamakta kronik hastalıkların takibi yapılmaktadır. Halihazırda Hastalık Yönetim Platformu (HYP) uygulaması kullanılarak 18 yaş üzerindeki sağlıklı bireylerde “hipertansiyon” ve “obezite” taraması, 40 yaş ve üzeri sağlıklı bireylerde “diyabet” taraması ve “kardiyovasküler risk değerlendirmesi”, 65 yaş ve üstü bireylerde ise “çok yönlü yaşlı değerlendirme” yapılmaktadır. Hastalık tanısı almış bireyler ise tanı ve tedavi kılavuzları çerçevesinde izlenmekte ve gerekli tedavileri yapılmaktadır. Tarama neticesinde hastalık teşhis edilen kişiler, kayıtlı oldukları aile hekimlikleri tarafından

izlem listesine alınmakta ve düzenli olarak takip edilmektedir. Tüm bu hizmetler vatandaşlarımıza ücretsiz olarak sunulmaktadır.

Birinci basamak sağlık hizmeti, sağlığın teşviki, koruyucu sağlık hizmetleri ile teşhis, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinin bir arada verildiği, bireylerin hizmete kolayca ulaşabildikleri, düşük maliyetle etkin ve yaygın sağlık hizmeti sunumudur. Aile sağlığı merkezlerimizde tüm vatandaşlarımıza ücretsiz olarak hizmet sunulmaktadır. Vatandaşlarımızın sağlık durumlarına ilişkin başvurularını öncelikle aile sağlığı merkezlerine yapması, aile hekimlerimizin kişinin muayenesi, sağlık geçmişi ve kayıtları, ihtiyaç var ise yapacağı tahlil sonuçları ile bütünsel değerlendirmesi neticesinde tanı ve tedavi hizmetini sunması, ileri tetkik ve değerlendirme gereken durumlarda ilgili branşa sevki hâlihazırda yapılmaktadır. Doğru branşa yönlendirme ve bütünsel sağlık yönetimi ile; vatandaşlarımızın hastane – branşlar arası zaman kaybetmesinin önüne geçilecek, hastanelerdeki gereksiz başvuruların yönetilebilmesine imkân sağlayacağından gerçekten 2-3. basamak sağlık hizmeti ihtiyacı olanlara odaklanılmasını sağlanacaktır. Kronik hastalıkların taramalarının artırılması ile erken teşhis ve tedavi sağlanarak, kronik hastalıkların ve bu hastalıklar sonucu ortaya çıkabilecek komplikasyonların önlenmesi sağlanacak kamu kaynaklarının koruyucu sağlık hizmetlerine aktarılması sağlanacaktır.

TÜSEB bünyesindeki faaliyet gösteren Türkiye Kanseri Enstitüsü (TKE) olarak katılım sağlanacak olan 16 Aralık 2024 tarihindeki *Tıbbi Genetik Derneği*, *Tıbbi Onkoloji Derneği* ve *Türk Patoloji Derneği* tarafından organize edilecek olan “Türkiye’de Kapsamlı Genomik Analizlerin Yaygınlaştırılması ve Geliştirilmesi Çalıştayı”nda SGK yetkileri ile TKE tarafından yürütülen ve devam eden faaliyetler üzerine görüşme yapıp gelecek dönem planlarının konuşulması amaçlanmaktadır. Hastaların tedavi süreçlerinde sosyal destek hizmetleri geliştirilmesi amacıyla TKE tarafından çok ortaklı Avrupa Birliği projesi olan “Ufuk Avrupa Kanseri Misyonu” kapsamındaki “EUonQoL- Onkolojide kanserli hastaların ve kurtulanların yaşam kalitesini değerlendirmeye yönelik Avrupa’da pilot çalışma” projesinin Türkiye ayağı yürütülmektedir. Bu proje ile kanser hastalarından ve sağ kalanlardan geri bildirim değerlendirmeleri toplanması ve yaşam kalitesini değerlendirecek bir anket geliştirilmesini amaçlanmaktadır. Farklı ülkelerde evrensel bir anketin uygulanabilirliğini sağlamak hedefiyle yola çıkılan bu proje kapsamında Göztepe Prof. Dr. Süleyman Yalçın Şehir Hastanesi Onkoloji Bölümünde anket çalışmalarına devam edilmektedir.

Konuya gösterilen ilgiye teşekkür ederim.